

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 27 września 2017 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Własność intelektualna – Rozporządzenie (WE) nr 6/2002 – Artykuł 20 ust. 1 lit. c), art. 79 ust. 1 oraz art. 82, 83, 88 i 89 – Powództwo o stwierdzenie naruszenia – Ograniczenie praw ze wzoru wspólnotowego – Pojęcie „cytowania” – Rozporządzenie (WE) nr 44/2001 – Artykuł 6 pkt 1 – Jurysdykcja względem współpozwanego mającego miejsce zamieszkania poza państwem członkowskim sądu – Zakres terytorialny jurysdykcji sądów w sprawach wzorów wspólnotowych – Rozporządzenie (WE) nr 864/2007 – Artykuł 8 ust. 2 – Prawo właściwe dla wniosków mających na celu wydanie postanowień dotyczących sankcji i dla innych środków

W sprawach połączonych C-24/16 i C-25/16

mających za przedmiot wnioski o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożone przez Oberlandesgericht Düsseldorf (wyższy sąd krajowy w Düsseldorfie, Niemcy) postanowieniami z dnia 7 stycznia 2016 r., które wpłynęły do Trybunału w dniu 18 stycznia 2016 r., w postępowaniach:

Nintendo Co. Ltd

przeciwko

BigBen Interactive GmbH,

BigBen Interactive SA,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: M. Ilešić (sprawozdawca), prezes izby, K. Lenaerts, prezes Trybunału, pełniący obowiązki sędziego drugiej izby, A. Prechal, C. Toader i E. Jarašiūnas, sędziowie,

rzecznik generalny: Y. Bot,

sekretarz: R. Schiano, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 7 grudnia 2016 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Nintendo Co. Ltd przez A. von Mühlendahla oraz H. Hartwiga, Rechtsanwälte,
- w imieniu BigBen Interactive GmbH i BigBen Interactive SA przez W. Götz, C. Onken oraz C. Kurtza, Rechtsanwälte,

* Język postępowania: niemiecki.

– w imieniu Komisji Europejskiej przez T. Scharfa oraz M. Wilderspina, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 1 marca 2017 r.,

wyduje następujący

Wyrok

- 1 Wnioski o wydanie orzeczeń w trybie prejudycjalnym dotyczą wykładni art. 20 ust. 1 lit. c), art. 79 ust. 1 oraz art. 82, 83, 88 i 89 rozporządzenia Rady (WE) nr 6/2002 z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów wspólnotowych (Dz.U. 2002, L 3, s. 1), art. 6 pkt 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2001, L 12, s. 1) oraz art. 8 ust. 2 i art. 15 rozporządzenia (WE) nr 864/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. dotyczącego prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych („Rzym II”) (Dz.U. 2007, L 199, s. 40).
- 2 Wnioski te zostały złożone w ramach sporów pomiędzy Nintendo Co. Ltd (zwaną dalej „Nintendo”), spółką z siedzibą w Japonii, a BigBen Interactive GmbH (zwaną dalej „BigBen Niemcy”), spółką z siedzibą w Niemczech, i BigBen Interactive SA (zwaną dalej „BigBen Francja”), spółką dominującą spółki BigBen Niemcy, z siedzibą we Francji, w przedmiocie powództw o podnoszone naruszenie przez pozwane w postępowaniach głównych praw przysługujących spółce Nintendo ze wzorów wspólnotowych, których jest ona właścicielem.

Prawo Unii

Rozporządzenie nr 44/2001

- 3 Rozporządzenie nr 44/2001 zastąpiło w stosunkach pomiędzy państwami członkowskimi Konwencję o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, podpisaną w Brukseli w dniu 27 września 1968 r. (Dz.U. 1972, L 299, s. 32, zwaną dalej „konwencją brukselską”). Rozporządzenie nr 44/2001 zostało z kolei uchylone i zastąpione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2012, L 351, s. 1), mającym zastosowanie począwszy od dnia 10 stycznia 2015 r. Artykuł 66 tego ostatniego rozporządzenia, dotyczący przepisów przejściowych, przewiduje w ust. 1, że jego przepisy „mają zastosowanie wyłącznie do postępowań sądowych wszczętych, do formalnie sporządzonych lub zarejestrowanych dokumentów urzędowych oraz do ugód sądowych zatwierdzonych lub zawartych w dniu 10 stycznia 2015 r. lub po tej dacie”.
- 4 Motyw 11 rozporządzenia nr 44/2001 stanowi:

„Przepisy o jurysdykcji powinny być w wysokim stopniu przewidywalne i powinny zależeć zasadniczo od miejsca zamieszkania pozwanego, a tak ustalona jurysdykcja powinna mieć miejsce zawsze, z wyjątkiem kilku dokładnie określonych przypadków, w których ze względu na przedmiot sporu lub umowę stron uzasadnione jest inne kryterium powiązania [...]”.

5 Zgodnie z art. 6 pkt 1 tego rozporządzenia:

„Osoba mająca miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego może być również pozwana:

- 1) jeżeli pozywa się łącznie kilka osób – przed sąd miejsca, w którym ma miejsce zamieszkania jeden z pozwanych, o ile między sprawami istnieje tak ścisła więź, że pożądane jest ich łączne rozpoznanie i rozstrzygnięcie w celu uniknięcia wydania w oddzielnych postępowaniach sprzecznych ze sobą orzeczeń”.

6 Zgodnie z art. 68 ust. 2 wspomnianego rozporządzenia:

„O ile niniejsze rozporządzenie zastępuje w stosunkach pomiędzy państwami członkowskimi postanowienia konwencji brukselskiej, odesłania do tejże konwencji uważa się za odesłania do niniejszego rozporządzenia”.

Rozporządzenie nr 6/2002

7 Motywy 6, 7, 22 oraz 29–31 rozporządzenia nr 6/2002 mają następujące brzmienie:

„(6) [...] cele proponowanego działania, mianowicie ochrona jednego prawa do wzoru w obrębie jednego obszaru obejmującego wszystkie państwa członkowskie, nie mogą być osiągnięte w zadowalającym stopniu przez państwa członkowskie ze względu na skalę i skutki stworzenia wzoru wspólnotowego oraz władz wzoru wspólnotowego [...].

(7) Rozszerzona ochrona wzoru przemysłowego nie tylko promuje udział poszczególnych twórców w całokształcie osiągnięć [Unii] w tym zakresie, lecz również wspiera innowacje i rozwój nowych produktów i inwestycji w ich produkcji.

[...]

(22) Egzekwowanie niniejszych praw pozostawia się prawu krajowemu. Dlatego niezbędne jest uwzględnienie pewnych podstawowych jednolitych sankcji we wszystkich państwach członkowskich. Powinny one umożliwić, niezależnie od jurysdykcji odpowiadającej za egzekwowanie, powstrzymanie czynów naruszenia.

[...]

(29) Jest niezmiernie istotne, aby prawa nadane wzorowi wspólnotowemu mogły być skutecznie egzekwowane na całym terytorium [Unii].

(30) System rozstrzygania sporów powinien unikać w miarę możliwości »forum shopping«. Dlatego istotne jest ustanowienie wyraźnych zasad jurysdykcji międzynarodowej.

(31) Niniejsze rozporządzenie nie wyklucza stosowania do wzorów chronionych jako wzory wspólnotowe ustawodawstw o własności przemysłowej lub innych stosownych ustawodawstw państw członkowskich, takich jak odnoszące się do ochrony wzorów nabytej wraz z rejestracją lub odnoszące się do niezarejestrowanych wzorów, znaków towarowych, patentów oraz wzorów użytkowych, nieuczciwej konkurencji lub odpowiedzialności cywilnej”.

8 Artykuł 1 ust. 3 tego rozporządzenia stanowi:

„Wzór wspólnotowy ma jednolity charakter. Jego skutek jest jednakowy w całej [Unii]. Nie może być zarejestrowany, przeniesiony ani nie może stanowić przedmiotu zrzeczenia się, ani przedmiotu decyzji stwierdzającej jego nieważność, a korzystanie z niego nie może być zakazane inaczej niż tylko na całym obszarze [Unii]. Niniejszą zasadę stosuje się, o ile nie przewidziano inaczej w niniejszym rozporządzeniu”.

9 Zgodnie z art. 19 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia:

„Zarejestrowany wzór wspólnotowy przyznaje jego właścicielowi wyłączne prawo do jego używania i zakazywania [...] jego używania [osobom trzecim], które nie mają jego zgody. Wyżej wymienione używanie obejmuje, w szczególności, wytwarzanie, oferowanie, wprowadzanie do obrotu, import, eksport lub używanie produktu, w którym wzór jest zawarty bądź zastosowany, lub składowanie takiego produktu w tych celach”.

10 Artykuł 20 rozporządzenia 6/2002, zatytułowany „Ograniczenie praw ze wzoru wspólnotowego”, przewiduje w ust. 1:

„Prawa wynikające ze wzoru wspólnotowego nie są wykonywane w odniesieniu do:

- a) działań podejmowanych w celach prywatnych i niehandlowych;
- b) działań podejmowanych w celach doświadczalnych;
- c) działań odtwarzania w celach cytowania lub nauczania, pod warunkiem że działania te są zgodne z praktyką uczciwego handlu i nadmiernie nie utrudniają zwykłego używania wzoru i że jest wskazane źródło”.

11 Artykuł 79 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi:

„Jeżeli niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, postanowienia [konwencji brukselskiej] stosuje się do postępowań odnoszących się do wzorów wspólnotowych oraz zgłoszeń zarejestrowanych wzorów wspólnotowych, jak również do postępowań odnoszących się do powództw na podstawie wzorów wspólnotowych i krajowych wzorów, korzystających z jednoczesnej ochrony”.

12 Na mocy art. 79 ust. 3 wspomnianego rozporządzenia art. 2, 4, art. 5 pkt 1 i 3–5, art. 16 pkt 4 oraz art. 24 konwencji brukselskiej nie stosuje się do postępowań w sprawach określonych w art. 81 tegoż rozporządzenia. Z rzeczonego art. 79 ust. 3 wynika także, że art. 17 i 18 wspomnianej konwencji stosuje się z zastrzeżeniem ograniczeń przewidzianych w art. 82 ust. 4 rozporządzenia nr 6/2002.

13 Zgodnie z art. 80 ust. 1 tego rozporządzenia:

„Państwa członkowskie wyznaczają na swoich terytoriach możliwie jak najmniejszą liczbę sądów krajowych działających jako sądy pierwszej i drugiej instancji (sądy w sprawach wzorów wspólnotowych), które pełnią funkcje powierzone im na mocy niniejszego rozporządzenia”.

14 Artykuł 81 lit. a) wspomnianego rozporządzenia stanowi:

„Sądy w sprawach wzorów wspólnotowych mają wyłączną właściwość:

- a) w przypadku powództw, których przedmiotem jest naruszenie oraz – jeżeli zezwala na to ustawodawstwo krajowe – w przypadku powództw przeciwko działaniom grożącym naruszeniem wzoru wspólnotowego”.

15 Artykuł 82 rozporządzenia nr 6/2002 przewiduje:

„1. Z zastrzeżeniem przepisów niniejszego rozporządzenia, jak również wszelkich postanowień [konwencji brukselskiej mających zastosowanie] według art. 79 dla postępowań wynikłych z powództwa lub powództwa wzajemnego wymienionych w art. 81 właściwe są sądy państwa członkowskiego, w którym pozwany ma miejsce zamieszkania, lub – w przypadku braku miejsca zamieszkania w państwie członkowskim – sądy jakiegokolwiek państwa członkowskiego, w którym ma przedsiębiorstwo.

[...]

5. Postępowania w sprawach wymienionych w art. 81 lit. a) i d) mogą również być wszczęte przed sądami państwa członkowskiego, na którego terenie nastąpiło naruszenie lub miały miejsce działania grożące naruszeniem”.

16 Zgodnie z art. 83 tego rozporządzenia:

„1. Sąd w sprawach wzorów wspólnotowych, którego właściwość wynika z art. 82 ust. 1, 2, 3 lub 4, ma właściwość w sprawach, w których przedmiotem są naruszenia lub działania grożące naruszeniem popełnione w jednym z państw członkowskich.

2. Sąd w sprawach wzorów wspólnotowych, którego właściwość wynika z art. 82 ust. 5, ma właściwość wyłącznie w sprawach, których przedmiotem są naruszenia lub działania grożące naruszeniem popełnione na terytorium państwa członkowskiego, w którym ten sąd ma swoją siedzibę”.

17 Artykuł 88 ust. 2 i 3 wspomnianego rozporządzenia stanowi:

„2. We wszystkich sprawach nieobjętych zakresem niniejszego rozporządzenia sąd w sprawach wzorów wspólnotowych stosuje przepisy swojego ustawodawstwa krajowego, w tym również swojego prawa prywatnego międzynarodowego.

3. Jeżeli niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, sąd w sprawach wzorów wspólnotowych stosuje przepisy proceduralne mające zastosowanie do tego samego rodzaju postępowania w sprawie zarejestrowania wzoru w państwie członkowskim, w którym sąd ma swoją siedzibę”.

18 Zgodnie z art. 89 rozporządzenia nr 6/2002:

„1. W przypadku gdy sąd w sprawach wzorów wspólnotowych uzna w postępowaniu o naruszenie lub przeciwko działaniom grożącym naruszeniem, że pozwany naruszył lub że z jego strony istnieje groźba naruszenia wzoru wspólnotowego, wówczas stosuje, jeśli nie stoją temu na przeszkodzie ważne powody, następujące środki:

- a) zabraniające pozwanemu kontynuowania działań, które naruszają lub grożą naruszeniem wzoru wspólnotowego;
- b) zajęcie podrobionych produktów;
- c) zajęcie materiałów i narzędzi [...];
- d) wszelkie środki pozwalające na nałożenie innych sankcji, odpowiednich w określonych okolicznościach, przewidzianych przepisami prawa państwa członkowskiego, w tym również prawa prywatnego międzynarodowego, w którym naruszenie miało miejsce lub istnieje groźba jego popełnienia.

2. Sąd w sprawach wzorów wspólnotowych podejmuje według prawa krajowego niezbędne środki zapewniające przestrzeganie środków wymienionych w ust. 1”.

Rozporządzenie nr 864/2007

19 Zgodnie z motywami 6, 7, 13, 14, 16 i 19 rozporządzenia nr 864/2007:

„(6) W celu zwiększenia przewidywalności wyników sporów, pewności w zakresie prawa właściwego i swobodnego przepływu orzeczeń sądowych prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego wymaga, aby obowiązujące w państwach członkowskich normy kolizyjne wskazywały to samo prawo krajowe, bez względu na to, do sądu jakiego państwa wniesiono sprawę.

(7) Przedmiotowy zakres zastosowania oraz przepisy niniejszego rozporządzenia powinny być spójne z rozporządzeniem [nr 44/2001] oraz z instrumentami dotyczącymi prawa właściwego dla zobowiązań umownych.

[...]

(13) Jednolite przepisy, stosowane bez względu na wskazane przez nie prawo, pozwalają unikać zakłóceń konkurencji między uczestnikami sporów w ramach [Unii].

(14) Wymóg pewności prawnej i potrzeba zapewnienia sprawiedliwości w indywidualnych przypadkach są podstawowymi elementami w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości. Niniejsze rozporządzenie określa łączniki, które są najbardziej odpowiednie do osiągnięcia tych celów. Z tego względu niniejsze rozporządzenie ustanawia zasadę ogólną, ale również zasady szczegółowe i, w niektórych przepisach, »klauzulę korekcyjną«, która umożliwia odstępianie od tych zasad w przypadkach, gdy wszystkie okoliczności sprawy wskazują jasno, że czyn niedozwolony pozostaje w znacznie ściślejszym związku z innym państwem[.] [Ten] zestaw zasad tworzy zatem elastyczne ramy norm kolizyjnych. Umożliwia również właściwemu sądowi rozpatrywanie poszczególnych spraw w odpowiedni sposób.

[...]

(16) Jednolite przepisy powinny zwiększać przewidywalność orzeczeń sądowych i zapewniać odpowiednią równowagę między interesami osoby, której przypisuje się odpowiedzialność, i poszkodowanego. Związek z państwem, w którym powstała szkoda bezpośrednia (lex loci damni), zapewnia odpowiednią równowagę między interesami osoby, której przypisuje się odpowiedzialność, i poszkodowanego, a także odzwierciedla nowoczesne podejście do odpowiedzialności cywilnej i rozwój systemów odpowiedzialności na zasadzie ryzyka.

[...]

(19) W przypadku gdy zasada ogólna nie pozwala na zapewnienie odpowiedniej równowagi pomiędzy wchodzącymi w grę interesami, należy ustanowić przepisy szczególne odnoszące się do poszczególnych typów czynów niedozwolonych”.

20 Artykuł 4 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi:

„Jeżeli niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego wynikającego z czynu niedozwolonego jest prawo państwa, w którym powstaje szkoda, niezależnie od tego, w jakim państwie miało miejsce zdarzenie powodujące szkodę, oraz niezależnie od tego, w jakim państwie lub państwach występują skutki pośrednie tego zdarzenia”.

21 Artykuł 8 ust. 1 i 2 wspomnianego rozporządzenia stanowi:

„1. Prawem właściwym dla zobowiązań pozaumownych wynikających z naruszenia prawa własności intelektualnej jest prawo państwa, na podstawie którego dochodzi się ochrony.

2. W przypadku zobowiązania pozaumownego wynikającego z naruszenia jednolitego wspólnotowego prawa własności intelektualnej, prawem właściwym dla wszelkich kwestii niepodlegających odpowiedniemu instrumentowi wspólnotowemu jest prawo państwa, w którym naruszenie to miało miejsce”.

22 Zgodnie z art. 15 lit. a), d) i g) tegoż rozporządzenia:

„Prawu właściwemu dla zobowiązań pozaumownych na podstawie niniejszego rozporządzenia podlegają w szczególności:

a) podstawa i zakres odpowiedzialności, w tym oznaczenie osób, które mogą być pociągnięte do odpowiedzialności za swoje czyny;

[...]

d) środki, które sąd może podjąć w celu zapobieżenia naruszeniu lub szkodzie lub w celu zaniechania naruszenia lub wyrządzenia szkody, lub w celu zapewnienia naprawienia szkody, w granicach uprawnień przyznanych sądowi na mocy właściwego dla niego prawa procesowego;

[...]

g) odpowiedzialność za czyny innych osób”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

23 Nintendo jest międzynarodową spółką zajmującą się produkcją i sprzedażą gier wideo i konsol gier wideo, w tym konsoli gier wideo Wii oraz produktów akcesoryjnych do niej. Jest ona właścicielem kilku zarejestrowanych wzorów wspólnotowych dotyczących akcesoriów Wii, takich jak kontroler Wii, akcesorium zwane „Nunchuck” do kontrolera Wii, umożliwiające różne kontrolowanie kompatybilnych gier, wtyczka „Wii Motion Plus”, którą można podłączyć do kontrolera, oraz Balance Board, akcesorium umożliwiające graczowi kontrolowanie gry poprzez zmianę ciężaru.

24 BigBen France wytwarza kontrolery i inne akcesoria kompatybilne z konsolą gier wideo Wii i sprzedaje je za pośrednictwem swojej witryny internetowej bezpośrednio konsumentom znajdującym się w szczególności we Francji, w Belgii i Luksemburgu oraz swojej spółce zależnej BigBen Niemcy. Ta ostatnia spółka odsprzedaży produkty wytwarzane przez BigBen Francja, w szczególności za pośrednictwem swojej witryny internetowej, konsumentom znajdującym się w Niemczech i Austrii.

25 Z akt sprawy przedłożonych Trybunałowi wynika, że BigBen Niemcy nie ma własnego składu towarów. A zatem otrzymywane od konsumentów zamówienia przekazuje spółce BigBen Francja. Dostaw produktów, które mają naruszać prawa, dokonuje się zatem z Francji. BigBen Niemcy i BigBen Francja używają również wizerunków produktów odpowiadających chronionym wzorom, których właścicielem jest Nintendo, w kontekście zgodnej z prawem sprzedaży – w tym do celów reklamowych – niektórych innych sprzedawanych przez nie produktów.

26 Spółka Nintendo uważa, że sprzedaż przez BigBen Niemcy i BigBen Francja niektórych produktów wytwarzanych przez tę ostatnią spółkę narusza prawa przysługujące jej z zarejestrowanych wzorów wspólnotowych, których jest właścicielem. Twierdzi ona także, że tym dwóm spółkom nie może

przysługiwać prawo do używania w działalności gospodarczej wizerunków produktów odpowiadających tym chronionym wzorom. W rezultacie wniosła ona do Landgericht Düsseldorf (sądu krajowego w Düsseldorfie, Niemcy) przeciwko spółkom BigBen Francja i BigBen Niemcy powództwa mające na celu ustalenie naruszenia przez nie praw przysługujących jej ze wspomnianych wzorów.

- 27 Wspomniany sąd uznał, że BigBen Francja i BigBen Niemcy naruszyły zarejestrowane wzory wspólnotowe Nintendo. Sąd ten jednak oddalił powództwa w zakresie, w jakim dotyczyły one używania przez pozwane w postępowaniach głównych wizerunków produktów odpowiadających tym wzorom. Rzeczonemu sąd nakazał spółce BigBen Niemcy zaprzestanie używania wspomnianych wzorów na terytorium Unii, a także uwzględnił bez ograniczenia terytorialnego dodatkowe żądania spółki Nintendo mające na celu uzyskanie różnych informacji, rachunków i dokumentów znajdujących się w posiadaniu pozwanych, ustalenie obowiązku odszkodowania na jej rzecz, nakazanie zniszczenia i wycofania spornych produktów oraz opublikowanie wyroku, a także zwrot kosztów adwokackich poniesionych przez Nintendo (zwane dalej „dodatkowymi żądaniami”).
- 28 Co się tyczy spółki BigBen Francja, Landgericht Düsseldorf (sąd krajowy w Düsseldorfie) uznał, że przysługuje mu jurysdykcja międzynarodowa względem niej i nakazał jej zaprzestanie używania na terytorium Unii rozpatrywanych chronionych wzorów. Jeśli chodzi o dodatkowe żądania, ograniczył on zakres swojego wyroku do dokonywanych przez spółkę BigBen Francja czynności związanych z rozpatrywanymi produktami dostarczającymi spółce BigBen Niemcy, ale bez uznania terytorialnego ograniczenia zakresu swojego wyroku. Przyjął, że prawem właściwym jest prawo miejsca naruszenia, i uznał, że w niniejszym przypadku chodzi o prawo niemieckie, prawo austriackie i prawo francuskie.
- 29 Zarówno Nintendo, jak i pozwane w postępowaniach głównych wniosły apelację od tego wyroku do Oberlandesgericht Düsseldorf (wyższego sądu krajowego w Düsseldorfie).
- 30 Na poparcie swojego środka odwoławczego spółka BigBen Francja powołuje się na brak jurysdykcji sądów niemieckich w odniesieniu do wydania wobec niej postanowień mających skutek w całej Unii i uważa, że takie postanowienia mogą mieć tylko krajowy zakres terytorialny. Natomiast Nintendo kwestionuje ograniczenie takich postanowień wyłącznie do produktów znajdujących się wewnątrz łańcucha dostaw pomiędzy pozwanymi w postępowaniach głównych. Spółka Nintendo podnosi również, że pozwany w postępowaniach głównych nie może przysługiwać w kontekście ich działalności gospodarczej i w celu sprzedaży ich własnych produktów prawo do używania wizerunków produktów odpowiadających jej zarejestrowanym wzorom wspólnotowym, podczas gdy pozwane w postępowaniach głównych utrzymują, że takie używanie jest zgodne z rozporządzeniem nr 6/2002. Ponadto Nintendo uważa, że do żądań odnoszących się do spółki BigBen Niemcy należy stosować prawo niemieckie, a do żądań odnoszących się do spółki BigBen Francja – prawo francuskie, wbrew temu, co orzekł Landgericht Düsseldorf (sąd krajowy w Düsseldorfie).
- 31 Nintendo żąda zatem od sądu odsyłającego nakazania pozwanym w postępowaniach głównych zaniechania produkowania, importu, eksportu, używania lub posiadania w tych celach rozpatrywanych produktów w Unii lub odtwarzania tych produktów bądź używania wizerunków tych produktów odpowiadających wzorom wspólnotowym Nintendo na terytorium Unii. Żądanie spółki Nintendo dotyczące zaprzestania wytwarzania produktów naruszających według niej zarejestrowane wzory wspólnotowe, których jest ona właścicielem, odnosi się tylko do spółki BigBen Francja.
- 32 Spółka Nintendo domaga się ponadto, by zostały uwzględnione jej dodatkowe żądania.
- 33 W tych okolicznościach sąd odsyłający wyjaśnia w pierwszej kolejności, że jego jurysdykcja międzynarodowa, co się tyczy żądań odnoszących się do spółki BigBen Francja, wynika jego zdaniem z art. 79 ust. 1 rozporządzenia nr 6/2002 w związku z art. 6 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001, na tej podstawie, że żądania Nintendo odnoszące się do spółek BigBen Francja i BigBen Niemcy są powiązane z uwagi na istnienie pomiędzy obiema pozwanymi w postępowaniach głównych łańcucha dostaw produktów, które mają naruszać prawa. Przy uwzględnieniu argumentów podniesionych przed tym

sądem zarówno przez Nintendo, jak i przez BigBen Francja sąd ów wyraża jednak wątpliwość, czy zakres wyroku wydanego przez Landgericht Düsseldorf (sąd krajowy w Düsseldorfie) wobec spółki BigBen Francja, co się tyczy żądań Nintendo, jest zgodny z przepisami rozporządzeń nr 44/2001 i nr 6/2002.

- 34 W drugiej kolejności sąd odsyłający uściśla, że nie była jeszcze rozpatrywana kwestia, czy i w jakich okolicznościach osoba trzecia może używać zgodnie z prawem wizerunku produktu odpowiadającego wzorowi wspólnotowemu w celu reklamowania produktów, które sprzedaje i które stanowią akcesoria do produktów odpowiadających takiemu zarejestrowanemu wzorowi. Jego zdaniem konieczna jest zatem wykładnia pojęcia „cytowania” w rozumieniu art. 20 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 6/2002.
- 35 W trzeciej kolejności sąd ten wyraża wątpliwości co do prawa właściwego dla dodatkowych żądań Nintendo w odniesieniu do zarówno pierwszej, jak i drugiej pozwanej w postępowaniach głównych oraz zastanawia się w tym kontekście w szczególności nad zakresem art. 8 ust. 2 rozporządzenia nr 864/2007.
- 36 W tych okolicznościach Oberlandesgericht Düsseldorf (wyższy sąd krajowy w Düsseldorfie) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi, sformułowanymi jednakowo w sprawach C-24/16 i C-25/16:

- „1) Czy w ramach procesu o egzekwowanie roszczeń z tytułu naruszenia praw ochronnych odnoszących się do wspólnotowego wzoru przemysłowego sąd państwa członkowskiego, którego jurysdykcja w odniesieniu do pozwanego wynika wyłącznie z art. 79 ust. 1 [rozporządzenia nr 6/2002] w związku z art. 6 pkt 1 [rozporządzenia nr 44/2001] z tego względu, że ten mający siedzibę w innym państwie członkowskim pozwany dostarczył pozwanemu mającemu siedzibę w danym państwie członkowskim towary, które prawdopodobnie naruszają prawa ochronne, może wydać wobec pierwszego wymienionego pozwanego orzeczenie, które odnosi się do całej Unii i wykraczają poza stosunki dostawy uzasadniające daną jurysdykcję?
- 2) Czy [rozporządzenie nr 6/2002], a w szczególności jego art. 20 ust. 1 lit. c), należy interpretować w ten sposób, że osoba trzecia może przedstawiać wspólnotowy wzór przemysłowy w celach handlowych, jeżeli zamierza prowadzić sprzedaż akcesoriów do towarów odpowiadających wzorowi wspólnotowemu właściciela? Jeśli tak, to jakie kryteria mają w tym względzie zastosowanie?
- 3) Jak należy określać miejsce »dokonania naruszenia«, o którym mowa w art. 8 ust. 2 [rozporządzenia nr 864/2007] w sytuacjach, w których sprawca tego naruszenia:
- a) oferuje towary naruszające wspólnotowy wzór przemysłowy za pośrednictwem witryny internetowej i witryna ta kierowana jest również do państw innych niż to, w którym sprawca naruszenia ma swoją siedzibę,
 - b) zleca przewóz towarów naruszających wspólnotowy wzór przemysłowy do innego państwa członkowskiego niż to, w którym ma siedzibę?

Czy art. 15 lit. a) i g) tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że określone na podstawie zawartych w nim przepisów prawo ma zastosowanie również do współdziałania innych osób?”.

- 37 Postanowieniem prezesa Trybunału z dnia 1 lutego 2016 r. sprawy C-24/16 i C-25/16 zostały połączone do celów pisemnego i ustnego etapu postępowania, jak również wydania wyroku.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

- 38 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy rozporządzenie nr 6/2002 w związku z art. 6 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że w okolicznościach, w których jurysdykcja międzynarodowa sądu w sprawach wzorów wspólnotowych rozpoznającego powództwo o stwierdzenie naruszenia wynika względem pierwszego pozwanego z art. 82 ust. 1 rozporządzenia nr 6/2002, a względem drugiego pozwanego z siedzibą w innym państwie członkowskim z art. 6 pkt 1 w związku z art. 79 ust. 1 rozporządzenia nr 6/2002 na tej podstawie, że ten drugi pozwany wytwarza i dostarcza pierwszemu produkty, które ten pierwszy sprzedaje, ów sąd może, na wniosek powoda, wydać względem drugiego pozwanego postanowienia dotyczące środków przewidzianych w art. 89 ust. 1 i w art. 88 ust. 2 rozporządzenia nr 6/2002, obejmujące również działania tego drugiego pozwanego inne niż związane ze wskazanym łańcuchem dostaw i mające w razie potrzeby zakres rozciągający się na całe terytorium Unii.
- 39 W tym względzie należy zauważyć, że zgodnie z art. 82 rozporządzenia nr 6/2002 – z zastrzeżeniem przepisów wspomnianego rozporządzenia, jak również wszelkich mających zastosowanie postanowień konwencji brukselskiej, przy czym odesłania do tej konwencji należy uważać na mocy art. 68 ust. 2 rozporządzenia nr 44/2001 za odesłania do tego rozporządzenia – jurysdykcja przewidzianych w art. 80 ust. 1 rozporządzenia nr 6/2002 sądów w sprawach wzorów wspólnotowych w zakresie rozpoznania powództw i powództw wzajemnych określonych w art. 81 tegoż rozporządzenia wynika bezpośrednio z przepisów tego rozporządzenia (zob. podobnie wyrok z dnia 13 lipca 2017 r., Bayerische Motoren Werke, C-433/16, EU:C:2017:550, pkt 39).
- 40 Artykuł 82 ust. 1 rozporządzenia nr 6/2002 przewiduje, że te powództwa i powództwa wzajemne są objęte zasadniczo jurysdykcją międzynarodową sądów państwa członkowskiego, w którym pozwany ma miejsce zamieszkania, lub – w przypadku braku miejsca zamieszkania w państwie członkowskim – sądów państwa członkowskiego, w którym ma on przedsiębiorstwo.
- 41 Co się tyczy art. 82 ust. 5 wspomnianego rozporządzenia, ustanawia on w szczególności jurysdykcję przemianą na rzecz sądów w sprawach wzorów wspólnotowych państwa członkowskiego, na którego terytorium nastąpiło naruszenie lub miały miejsce działania grożące naruszeniem.
- 42 Te zasady jurysdykcji mają charakter *lex specialis* w stosunku do zasad zawartych w rozporządzeniu nr 44/2001 (wyrok z dnia 13 lipca 2017 r., Bayerische Motoren Werke, C-433/16, EU:C:2017:550, pkt 39).
- 43 Zgodnie z art. 79 ust. 1 rozporządzenia nr 6/2002, o ile rozporządzenie to nie stanowi inaczej, przepisy rozporządzenia nr 44/2001 stosuje się do postępowań odnoszących się do wzorów wspólnotowych. W tym względzie art. 79 ust. 3 tego rozporządzenia wymienia przepisy rozporządzenia nr 44/2001, których nie stosuje się do postępowań w sprawach określonych w art. 81 rozporządzenia nr 6/2002.
- 44 Artykuł 6 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001 nie jest ujęty wśród przepisów wymienionych we wspomnianym art. 79 ust. 3. Ponadto *lex specialis* ustanowiona przez przewidziane w rozporządzeniu nr 6/2002 przepisy, przypomniane w pkt 40 i 41 niniejszego wyroku, nie zawiera żadnych dodatkowych uściśleń dotyczących przesłanek stosowania wspomnianego art. 6 pkt 1. Z tego względu sąd w sprawach wzorów wspólnotowych, taki jak sąd odsyłający w sprawach głównych, może na mocy tego przepisu i z zastrzeżeniem spełnienia przewidzianych przezeń przesłanek być właściwy do rozpoznania powództwa wniesionego przeciwko pozwanemu niemającemu miejsca zamieszkania w państwie członkowskim, w którym ma siedzibę ten sąd.

- 45 Dla celów stosowania art. 6 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001 należy zbadać, czy poszczególne powództwa wytoczone przez tego samego powoda wobec różnych pozwanych są powiązane w taki sposób, iż przesądza to o potrzebie ich łącznego rozpoznania celem uniknięcia wydania w oddzielnych postępowaniach sprzecznych rozstrzygnięć. Aby orzeczenia mogły zostać uznane za sprzeczne, nie wystarczy samo istnienie rozbieżności w rozstrzygnięciu sporów, ale rozbieżności te muszą również występować w odniesieniu do tego samego stanu faktycznego i prawnego (wyrok z dnia 21 maja 2015 r., CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, pkt 20 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 46 W tym ostatnim względzie z orzecznictwa Trybunału w dziedzinie patentów wynika wprawdzie, że w przypadku gdy kilka sądów z różnych państw członkowskich rozpoznaje powództwa o naruszenie patentu europejskiego udzielonego w każdym z tych państw, wytoczone przeciwko osobom mającym miejsce zamieszkania w tych państwach i dotyczące czynów, których w przekonaniu powoda osoby te dopuściły się na terytorium tych państw, ewentualne rozbieżności między orzeczeniami, które mogą zostać wydane przez te sądy, nie będą występować w odniesieniu do tego samego stanu prawnego, jako że naruszenia patentu europejskiego rozpatruje się zgodnie z ustawodawstwem krajowym obowiązującym w każdym z państw, dla których został on udzielony. Owe ewentualnie rozbieżne orzeczenia nie mogą zatem zostać uznane za sprzeczne (wyrok z dnia 13 lipca 2006 r., Roche Nederland i in., C-539/03, EU:C:2006:458, pkt 30–32).
- 47 W postępowaniu przed Trybunałem pozwane w postępowaniach głównych, odnosząc się do tego orzecznictwa, w szczególności podniosły, że niektóre żądania sformułowane przez powódkę w postępowaniach głównych, dotyczące przekazania przez te pozwane informacji, rachunków i dokumentów, ustalenia obowiązku odszkodowania, zniszczenia i wycofania spornych produktów, zwrotu kosztów adwokackich i opublikowania wyroku, podlegają stosowaniu przez właściwy sąd przepisów prawa krajowego i nie mogą zatem być objęte tym samym stanem prawnym. Jak bowiem zauważył rzecznik generalny w pkt 45–52 opinii, takie żądania są objęte albo art. 89 ust. 1 lit. d) rozporządzenia nr 6/2002, albo art. 88 ust. 2 tegoż rozporządzenia, przy czym każdy z tych przepisów odsyła do prawa krajowego. Wynika stąd, że żądań tych nie reguluje w sposób samoistny rozporządzenie nr 6/2002, lecz podlegają one właściwemu prawu krajowemu (zob. podobnie wyrok z dnia 13 lutego 2014 r., H. Gautzsch Großhandel, C-479/12, EU:C:2014:75, pkt 52–54).
- 48 Jednakże sąd odsyłający uważa, że przesłanka odnosząca się do istnienia tego samego stanu prawnego jest spełniona w sprawach głównych, skoro podniesione przed nim wobec obu pozwanych w postępowaniach głównych żądania Nintendo wpisują się faktycznie w ramy tego samego stanu prawnego, w szczególności ze względu na jednolity charakter praw wynikających ze wzoru wspólnotowego, a także przy uwzględnieniu częściowej harmonizacji środków realizacji praw własności intelektualnej, dokonanej dyrektywą 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej (Dz.U. 2004, L 157, s. 45).
- 49 W tym względzie należy zauważyć, że poprzez wytoczenie powództwa o stwierdzenie naruszenia właściciel wzoru wspólnotowego zmierza właśnie do ochrony określonego w art. 19 rozporządzenia nr 6/2002 wyłącznego prawa do używania przysługującego mu wzoru wspólnotowego i do zakazywania osobom trzecim jakiegokolwiek jego niedozwolonego używania. Ponieważ prawo to wywołuje te same skutki na całym terytorium Unii, okoliczność, że niektóre postanowienia, które właściwy sąd może wydać w celu zapewnienia poszanowania tego prawa, zależą od przepisów prawa krajowego, jest bez znaczenia w odniesieniu do istnienia tego samego stanu prawnego dla celów stosowania art. 6 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001.
- 50 Co się tyczy przesłanki odnoszącej się do istnienia tego samego stanu faktycznego, z wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że sąd odsyłający wychodzi z założenia, iż realizacja dostaw produktów, które mają naruszać prawa, dokonywanych w pierwszej kolejności przez BigBen Francja na rzecz spółki BigBen Niemcy, a w drugiej kolejności przez tę ostatnią spółkę na rzecz jej klientów, pozwala na uznanie tej przesłanki za spełnioną. Sąd ten zastanawia się jednak nad

kwestią, czy postanowienia, o których wydanie wnosi powódka w postępowaniach głównych, mogą dotyczyć wyłącznie tych dostaw, na których opiera się jego właściwość, czy też mogą one dotyczyć ponadto innych dostaw, takich jak te dokonywane przez samą spółkę BigBen Francja.

- 51 Przy uwzględnieniu zaś okoliczności spraw głównych, cechujących się tym, że pozwanym, z których jedna jest spółką dominującą, a druga – jej spółką zależną, powódka zarzuca dokonywanie podobnych lub nawet identycznych działań stanowiących naruszenie tych samych chronionych wzorów, które to działania odnoszą się do identycznych produktów mających naruszać prawa, a wytwarzanych przez spółkę dominującą sprzedającą je na własny rachunek w niektórych państwach członkowskich oraz sprzedającą je również swojej spółce zależnej dla celów ich odsprzedaży przez tę ostatnią w innych państwach członkowskich, należy przypomnieć, że Trybunał już uznał, że przypadek, w którym pozwane spółki, należące do tego samego koncernu, działały w identyczny lub podobny sposób, zgodnie ze wspólną polityką opracowaną wyłącznie przez jedną z nich, powinien zostać uznany za stanowiący ten sam stan faktyczny (zob. w szczególności wyrok z dnia 13 lipca 2006 r., Roche Nederland i in., C-539/03, EU:C:2006:458, pkt 34).
- 52 Z tego względu, i przy uwzględnieniu zamierzonego przez art. 6 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001 celu, polegającego w szczególności na uniknięciu wydania sprzecznych ze sobą orzeczeń, istnienie tego samego stanu faktycznego musi w takich okolicznościach – jeśliby okoliczności te miały zostać potwierdzone, czego sprawdzenie należy do sądu odsyłającego, i w razie złożenia odpowiedniego wniosku – obejmować wszystkie czynności różnych pozwanych, w tym dostawy dokonywane przez spółkę dominującą na swój własny rachunek, i nie może się ograniczać do niektórych aspektów lub niektórych elementów tych czynności.
- 53 Co się tyczy zakresu terytorialnego postanowień dotyczących sankcji i innych środków, o które zwróciła się powódka w postępowaniach głównych względem każdej z pozwanych, należy zauważyć, że Trybunał orzekł już, iż terytorialny zakres obowiązywania zakazu kontynuowania działań stanowiących naruszenie lub stwarzających groźbę naruszenia prawa do wspólnotowego znaku towarowego w rozumieniu art. 98 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 40/94 z dnia 20 grudnia 1993 r. w sprawie wspólnotowego znaku towarowego (Dz.U. 1994, L 11, s. 1), zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 3288/94 z dnia 22 grudnia 1994 r. (Dz.U. 1994, L 349, s. 83) (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 40/94”), jest wyznaczony zarówno przez terytorialną właściwość sądu w sprawach wspólnotowych znaków towarowych orzekającego taki zakaz, jak i przez terytorialny zakres przysługującego właścicielowi wspólnotowego znaku towarowego prawa wyłącznego, które zostało naruszone lub może zostać naruszone, który to zakres wynika z rozporządzenia nr 40/94 (wyrok z dnia 12 kwietnia 2011 r., DHL Express France, C-235/09, EU:C:2011:238, pkt 33).
- 54 Przy uwzględnieniu podobieństwa przepisów rozporządzeń nr 40/94 i nr 6/2002, regulujących, odpowiednio, ochronę sądową praw wynikających ze wspólnotowych znaków towarowych oraz ze wzorów wspólnotowych, powyższe rozstrzygnięcie daje się bezpośrednio zastosować do analizy zakresu terytorialnego zakazu kontynuowania działań, które naruszają wzory wspólnotowe lub grożą ich naruszeniem, regulowanego w sposób autonomiczny przez art. 89 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 6/2002.
- 55 Odmienne rozstrzygnięcia nie można także przyjąć w odniesieniu do określenia zasięgu terytorialnego postanowień wydanych przez sąd w sprawach wzorów wspólnotowych względem żądań dotyczących innych sankcji i środków, takich jak te, o które wystąpiła w sprawach głównych Nintendo, a które nie są regulowane w sposób autonomiczny przez rozporządzenie nr 6/2002.
- 56 W tym względzie należy przypomnieć, że rozporządzenie nr 6/2002 zmierza do wspomnianego w jego motywie 29 celu zagwarantowania skutecznej ochrony wykonania praw wynikających ze wzorów wspólnotowych na całym terytorium Unii. Cel ten jest niezmiennie istotny przy uwzględnieniu, jak to wynika z art. 1 ust. 3 tego rozporządzenia, jednolitego charakteru takich wzorów oraz okoliczności, że wywołują one jednakowe skutki w całej Unii. W ramach ustanowionego przez rozporządzenie

nr 6/2002 systemu ochrony wspomnianych praw powyższy cel zostaje osiągnięty, po pierwsze, przez pewne podstawowe jednolite sankcje przewidziane w sposób autonomiczny przez to rozporządzenie, a po drugie, przez inne sankcje i środki pozostawione ustawodawcy krajowemu.

- 57 O ile bowiem wspomniane rozporządzenie wyraźnie uznaje w motywie 22 znaczenie podstawowych jednolitych sankcji, które mają na celu, niezależnie od jurysdykcji odpowiadającej za egzekwowanie, powstrzymanie czynów naruszenia, o tyle uznaje ono jednak w tym motywie w związku z motywem 29 wspomnianego rozporządzenia, że środki pozostawione prawu krajowemu przyczyniają się w ten sam sposób do osiągnięcia tego celu.
- 58 Należy zatem zbadać zakres terytorialny postanowień dotyczących sankcji i innych środków – takich, o jakie wystąpiła spółka Nintendo w sprawach głównych – przy uwzględnieniu kryteriów przypominanych w pkt 53 niniejszego wyroku.
- 59 Co się tyczy w pierwszej kolejności zakresu terytorialnego praw właściciela wzoru wspólnotowego, przyznanych na mocy rozporządzenia nr 6/2002, rozciągają się one co do zasady na całość terytorium Unii, na którym wzory cieszą się jednolitą ochroną i wywołują skutki (zob. analogicznie wyrok z dnia 12 kwietnia 2011 r., DHL Express France, C-235/09, EU:C:2011:238, pkt 39).
- 60 Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 3 tego rozporządzenia wzór wspólnotowy ma jednolity charakter, a jego skutek jest jednakowy w całej Unii. Zgodnie z tym przepisem nie może on być zarejestrowany, przeniesiony ani nie może stanowić przedmiotu zrzeczenia się, ani przedmiotu decyzji stwierdzającej jego nieważność, a korzystanie z niego nie może być zakazane inaczej niż tylko na całym obszarze Unii, przy czym zasadę tę stosuje się, o ile nie przewidziano inaczej we wspomnianym rozporządzeniu.
- 61 Co się tyczy w drugiej kolejności zakresu terytorialnego jurysdykcji sądu w sprawach wzorów wspólnotowych, takiego jak ten w postępowaniach głównych, rozpoznającego powództwo o naruszenie w rozumieniu art. 81 lit. a) rozporządzenia nr 6/2002, którego właściwość wynika względem jednego z pozwanych z art. 82 ust. 1 rozporządzenia nr 6/2002, a przed który inna osoba niemająca miejsca zamieszkania w państwie członkowskim wspomnianego sądu została skutecznie pozwana na mocy art. 6 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001 w związku z art. 79 ust. 1 rozporządzenia nr 6/2002, należy zauważyć, że art. 83 rozporządzenia nr 6/2002 reguluje w sposób autonomiczny zakres jurysdykcji sądów w sprawach wzorów wspólnotowych w odniesieniu do spraw naruszenia i uściśla w ust. 1, że sąd, którego właściwość wynika z art. 82 ust. 1, 2, 3 lub 4 tego rozporządzenia, ma właściwość w sprawach, w których przedmiotem są naruszenia lub działania grożące naruszeniem popełnione w jednym z państw członkowskich.
- 62 Natomiast art. 83 ust. 2 wspomnianego rozporządzenia przewiduje, że sąd w sprawach wzorów wspólnotowych, którego właściwość wynika z art. 82 ust. 5 tego rozporządzenia, ma właściwość wyłącznie w sprawach, których przedmiotem są naruszenia lub działania grożące naruszeniem popełnione na terytorium państwa członkowskiego, w którym ten sąd ma swoją siedzibę.
- 63 Rozporządzenie nr 6/2002 nie uściśla wyraźnie, jaki powinien być zakres terytorialny jurysdykcji sądu w sprawach wzorów wspólnotowych w sytuacji takiej jak opisana w pkt 61 niniejszego wyroku. Jednakże ani z brzmienia art. 6 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001, ani z orzecznictwa Trybunału dotyczącego tego przepisu nie wynika, by jurysdykcja terytorialna sądów, przed które skutecznie wniesiono sprawę na mocy wspomnianego art. 6 pkt 1, została następnie ograniczona względem pozwanego niemającego miejsca zamieszkania w państwie członkowskim sądu.
- 64 Należy zatem uznać, że jurysdykcja terytorialna sądu w sprawach wzorów wspólnotowych, do którego wniesiono powództwo o naruszenie w rozumieniu art. 81 lit. a) rozporządzenia nr 6/2002 w okolicznościach takich jak przypomniane w pkt 61 niniejszego wyroku, rozciąga się na całe terytorium Unii również w odniesieniu do pozwanego niemającego miejsca zamieszkania w państwie członkowskim sądu.

- 65 Wykładnia taka jest zgodna z systematyką i celami rozporządzenia nr 6/2002. Po pierwsze, zgodnie z art. 83 tego rozporządzenia, i jak to przypomniano w pkt 61 i 62 niniejszego wyroku, tylko gdy właściwość sądu w sprawach wzorów wspólnotowych wynika z art. 82 ust. 5 wspomnianego rozporządzenia, sąd taki ma właściwość ograniczoną do spraw, w których przedmiotem są naruszenia lub działania grożące naruszeniem popełnione na terytorium wspomnianego państwa członkowskiego.
- 66 Po drugie, wykładnia taka może zagwarantować osiągnięcie zamierzonego przez rozporządzenie nr 6/2002 celu polegającego na zapewnieniu skutecznej ochrony wzorów wspólnotowych na całym terytorium Unii (zob. podobnie wyrok z dnia 16 lutego 2012 r., Celaya Emparanza y Galdos International, C-488/10, EU:C:2012:88, pkt 44).
- 67 Z powyższych rozważań wynika, że na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, iż rozporządzenie nr 6/2002 w związku z art. 6 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że w okolicznościach takich jak rozpatrywane w postępowaniach głównych, w których jurysdykcja międzynarodowa sądu w sprawach wzorów wspólnotowych rozpoznającego powództwo o stwierdzenie naruszenia wynika względem pierwszego pozwanego z art. 82 ust. 1 rozporządzenia nr 6/2002, a względem drugiego pozwanego z siedzibą w innym państwie członkowskim z art. 6 pkt 1 w związku z art. 79 ust. 1 rozporządzenia nr 6/2002 na tej podstawie, że ten drugi pozwany wytwarza i dostarcza pierwszemu produkty, które ten pierwszy sprzedaje, ów sąd może, na wniosek powoda, wydać względem drugiego pozwanego postanowienie dotyczące środków przewidzianych w art. 89 ust. 1 i w art. 88 ust. 2 rozporządzenia nr 6/2002, obejmujące również działania tego drugiego pozwanego inne niż związane ze wskazanym łańcuchem dostaw i mające zakres rozciągający się na całe terytorium Unii.

W przedmiocie pytania drugiego

- 68 Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 20 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 6/2002 należy interpretować w ten sposób, że osoba trzecia, która bez zgody właściciela praw przysługujących ze wzoru wspólnotowego używa, w tym za pośrednictwem swojej witryny internetowej, wizerunków produktów odpowiadających takim wzorom podczas zgodnej z prawem sprzedaży produktów przeznaczonych do używania jako akcesoria do swoistych produktów właściciela praw przysługujących z tych wzorów, w celu objaśnienia lub zademonstrowania wspólnego zastosowania tak sprzedawanych produktów i swoistych produktów właściciela wspomnianych praw, dokonuje działania odtwarzania w celach „cytowania” w rozumieniu art. 20 ust. 1 lit. c), a w razie odpowiedzi twierdzącej – na jakich warunkach takie działanie odtwarzania może być dopuszczone.
- 69 W tym względzie należy przede wszystkim zauważyć, że ograniczenie praw ze wzoru wspólnotowego, o którym mowa w art. 20 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 6/2002, stosuje się, gdy używanie takich wzorów chronionych dokonywane przez osobę trzecią w celach cytowania stanowi „działanie odtwarzania” tych wzorów. Dwuwymiarowe przedstawienie produktu odpowiadającego wzorowi wspólnotowemu może stanowić takie działanie.
- 70 Następnie należy zbadać, czy takie działanie odtwarzania zostało dokonane w celach „cytowania”. W tym względzie art. 20 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 6/2002 nie dokonuje żadnego odesłania do prawa państw członkowskich w odniesieniu do pojęcia „cytowania”. Względy zarówno jednolitego stosowania prawa Unii, jak i zasady równości wskazują zaś na to, że treści przepisu prawa Unii, który nie zawiera wyraźnego odesłania do prawa państw członkowskich dla określenia jego znaczenia i zakresu, należy zwykle nadać w całej Unii autonomiczną i jednolitą wykładnię, którą należy ustalić, uwzględniając nie tylko jego brzmienie, ale także jego kontekst i cele uregulowania, którego część ten przepis stanowi (zob. w szczególności wyroki: z dnia 3 września 2014 r., Deckmyn i Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, pkt 14; a także z dnia 10 grudnia 2015 r., Lazar, C-350/14, EU:C:2015:802, pkt 21).

- 71 Co się tyczy treści art. 20 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 6/2002, z analizy porównawczej różnych wersji językowych tego przepisu wynika, że wersje te wykazują rozbieżności, jako że niektóre z tych wersji, w szczególności francuska i niderlandzka, stosują wyrażenie „ilustracja”, podczas gdy inne wersje odnoszą się do pojęcia „cytowania”, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 74 opinii.
- 72 Zgodnie zaś z utrwalonym orzecnictwem nie można przyjąć czysto dosłownej wykładni jednej lub więcej niż jednej wersji językowych tekstu prawa Unii, z wyłączeniem innych wersji, a jednolite stosowanie przepisów prawa Unii wymaga interpretowania ich w szczególności w świetle wersji przyjętych we wszystkich językach. W przypadku różnicy między wersjami językowymi tekstu Unii dany przepis należy interpretować z uwzględnieniem ogólnej systematyki i celu uregulowania, którego stanowi on część (zob. w szczególności wyroki: z dnia 4 września 2014 r., Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, pkt 46 i przytoczone tam orzecznictwo; a także z dnia 26 kwietnia 2017 r., Popescu, C-632/15, EU:C:2017:303, pkt 35).
- 73 Co się tyczy celu rozporządzenia nr 6/2002, należy zauważyć, że według motywów 6 i 7 tego rozporządzenia ustanawia ono ochronę wzorów w obrębie jednego obszaru obejmującego wszystkie państwa członkowskie, przy czym rozszerzona ochrona wzoru przemysłowego ma między innymi wspierać innowacje i rozwój nowych produktów i inwestycje w ich produkcję. Trybunał uściślił już także, że celem tego rozporządzenia jest zapewnienie skutecznej ochrony wzorów wspólnotowych (zob. podobnie wyrok z dnia 16 lutego 2012 r., Celaya Emparanza y Galdos International, C-488/10, EU:C:2012:88, pkt 44).
- 74 I tak, przepisy ograniczające prawa przyznane właścicielowi wzorów na mocy wspomnianego rozporządzenia, takie jak art. 20 ust. 1 lit. c) tego rozporządzenia, należy poddawać ścisłej wykładni, przy czym jednak taka wykładnia nie może naruszać skuteczności ustanowionego w ten sposób ograniczenia ani jego celu (zob. analogicznie wyrok z dnia 1 grudnia 2011 r., Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, pkt 109, 133).
- 75 W tym względzie należy zauważyć, że art. 20 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 6/2002 przewiduje ograniczenie praw ze wzorów wspólnotowych na rzecz działań podejmowanych w celach prywatnych i niehandlowych. Ponieważ ograniczenie praw ze wzoru wspólnotowego przewidziane w art. 20 ust. 1 lit. c) tego rozporządzenia jest odrębne od ograniczenia przewidzianego we wspomnianej lit. a), należy uznać, że działania odtwarzania, o których tam mowa, muszą być dokonywane w kontekście działalności gospodarczej.
- 76 Co się tyczy zakresu pojęcia „cytowania” w rozumieniu art. 20 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 6/2002, należy zauważyć, po pierwsze, że przepis ten ma na celu ograniczenie praw ze wzoru wspólnotowego na rzecz działań odtwarzania służących za podstawę objaśnieniom lub komentarzom formułowanym przez osobę, która zmierza do powołania się na to ograniczenie. Po drugie, przy uwzględnieniu wspomnianego w pkt 73 niniejszego wyroku celu rozporządzenia nr 6/2002 uniemożliwienie przedsiębiorstwu będącemu wytwórcą nowych produktów w zamierzeniu kompatybilnych z istniejącymi produktami odpowiadającymi wzorom wspólnotowym, których właścicielem jest inne przedsiębiorstwo, używania wizerunków tych istniejących produktów podczas zgodnego z prawem wprowadzania do sprzedaży jego własnych produktów w celu objaśnienia lub zademonstrowania wspólnego zastosowania tych dwóch kategorii produktów może zniechęcać do innowacji, a wspomniane rozporządzenie ma na celu zapobieżenie takiej sytuacji, jak zauważył to również rzecznik generalny w pkt 75 opinii.
- 77 Z tego względu osoba trzecia, która sprzedaje w sposób zgodny z prawem produkty przeznaczone do używania ze swoistymi produktami odpowiadającymi wzorom wspólnotowym i która odtwarza te wzory w celu objaśnienia lub zademonstrowania wspólnego zastosowania sprzedawanych przez siebie produktów i produktu odpowiadającego chronionemu wzorowi, dokonuje działania odtwarzania w celach „cytowania” w rozumieniu art. 20 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 6/2002.

- 78 Co się tyczy zapytań sądu odsyłającego dotyczących warunków, którym podlega możliwość powołania się na to ograniczenie, należy przypomnieć, że z art. 20 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 6/2002 wynika, że wspomniane ograniczenie jest uzależnione od spełnienia trzech warunków kumulatywnych, obejmujących: zgodność działań odtwarzania z praktyką uczciwego handlu, brak nadmiernego utrudniania zwykłego używania wzoru wskutek takich działań i wskazanie źródła.
- 79 Jeśli chodzi, po pierwsze, o warunek dotyczący zgodności działań odtwarzania dokonywanych w celach cytowania z praktyką uczciwego handlu, Trybunał zinterpretował już pojęcie „uczciwych praktyk w handlu i przemyśle” w rozumieniu w szczególności art. 6 ust. 1 lit. c) pierwszej dyrektywy Rady 89/104/EWG z dnia 21 grudnia 1988 r. mającej na celu zbliżenie ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do znaków towarowych (Dz.U. 1989, L 40, s. 1) w ten sposób, że stanowi ono wyraz obowiązku poszanowania słusznym interesów właściciela znaku towarowego (wyrok z dnia 17 marca 2005 r., Gillette Company i Gillette Group Finland, C-228/03, EU:C:2005:177, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo). Orzecznictwo to należy zastosować, odpowiednio, do celów wykładni pojęcia „praktyki uczciwego handlu” w rozumieniu art. 20 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 6/2002.
- 80 Z tego względu dokonywane w celach cytowania lub nauczania działanie odtwarzania chronionych wzorów nie jest zgodne z praktyką uczciwego handlu w rozumieniu wspomnianego przepisu, gdy jest realizowane w taki sposób, że sprawia wrażenie istnienia powiązań gospodarczych między osobą trzecią a właścicielem praw przysługujących ze wspomnianego wzoru, lub gdy osoba trzecia, która zamierza powołać się na ograniczenie przewidziane w tym przepisie w kontekście sprzedaży produktów użytkowanych łącznie z produktami odpowiadającymi chronionym wzorom, narusza prawa przysługujące właścicielowi wzoru chronionego przez art. 19 rozporządzenia nr 6/2002, lub też gdy ta osoba trzecia czerpie nienależną korzyść z renomy handlowej, którą cieszy się wspomniany właściciel (zob. analogicznie wyrok z dnia 17 marca 2005 r., Gillette Company i Gillette Group Finland, C-228/03, EU:C:2005:177, pkt 42, 43 45, 47, a także 48).
- 81 Do sądów krajowych należy sprawdzenie poszanowania warunku zgodności działań odtwarzania dokonywanych w celach cytowania z praktyką uczciwego handlu przy uwzględnieniu w tym kontekście wszystkich istotnych okoliczności danej sprawy, w szczególności całościowego przedstawienia produktu sprzedawanego przez osobę trzecią.
- 82 Jeśli chodzi, po drugie, o warunek wymagający, by działania odtwarzania dokonywane w celach cytowania nadmiernie nie utrudniały zwykłego używania wzoru wspólnotowego, należy zauważyć, że warunek ten ma w szczególności na celu uniemożliwienie, by działanie odtwarzania w celach cytowania miało negatywny wpływ na interesy gospodarcze mogące wynikać ze zwykłego używania wzorów wspólnotowych dla właściciela praw przysługujących ze wspomnianych wzorów. Sąd odsyłający wskazał już, że w jego ocenie w sprawach głównych ten drugi warunek został spełniony.
- 83 Co się tyczy, po trzecie, obowiązku wskazania źródła, należy stwierdzić, że art. 20 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 6/2002 nie określa, w jaki sposób należy dokonać tego wskazania. Jak to stwierdzono w pkt 75 niniejszego wyroku, przepis ten ma na celu zezwolenie na używanie wzorów wspólnotowych w celach cytowania lub nauczania w ramach działalności gospodarczej, takiej jak rozpatrywana w postępowaniach głównych.
- 84 W tych okolicznościach w celu spełnienia warunku wskazania źródła jest w szczególności ważne, by rodzaj wybranego w tym zamiarze wskazania umożliwiał właściwie poinformowanemu, dostatecznie uważnemu i rozsądnemu konsumentowi łatwe zidentyfikowanie pochodzenia handlowego produktu, który odpowiada wzorowi wspólnotowemu.

- 85 Jednakże ponieważ w sprawach głównych wskazanie źródła jest dokonywane poprzez opatrzenie unijnym znakiem towarowym należącym do właściciela praw przysługujących z chronionych wzorów wspólnotowych, do sądu odsyłającego będzie należeć określenie, czy takie wskazanie jest zgodne z regulacją z dziedziny znaków towarowych.
- 86 W świetle powyższych rozważań na pytanie drugie należy odpowiedzieć, iż art. 20 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 6/2002 należy interpretować w ten sposób, że osoba trzecia, która bez zgody właściciela praw przysługujących ze wzoru wspólnotowego używa, w tym za pośrednictwem swojej witryny internetowej, wizerunków produktów odpowiadających takim wzorom podczas zgodnej z prawem sprzedaży produktów przeznaczonych do używania jako akcesoria do swoistych produktów właściciela praw przysługujących z tych wzorów, w celu objaśnienia lub zademonstrowania wspólnego zastosowania tak sprzedawanych produktów i swoistych produktów właściciela wspomnianych praw, dokonuje działania odtwarzania w celach „cytowania” w rozumieniu art. 20 ust. 1 lit. c), przy czym takie działanie jest w ten sposób dozwolone na mocy tego przepisu, o ile spełnione zostają określone w nim warunki kumulatywne, czego sprawdzenie należy do sądu krajowego.

W przedmiocie pytania trzeciego

- 87 Na wstępie należy zauważyć, po pierwsze, że sąd odsyłający uściśla, iż zadaje on pytanie trzecie tylko na wypadek, gdyby miał stwierdzić, że BigBen Niemcy i BigBen Francja naruszyły prawa przysługujące Nintendo ze wzorów wspólnotowych wskutek z jednej strony wytwarzania, oferowania, wprowadzania do obrotu, eksportu, importu i składowania w tych celach sprzedawanych przez nie produktów, a z drugiej strony wskutek używania wizerunków produktów odpowiadających wspomnianym wzorom w kontekście sprzedaży oferowanych przez nie produktów.
- 88 O ile jest zaś prawdą, że sąd odsyłający jeszcze się nie wypowiedział co do istnienia naruszenia praw przysługujących powódce w postępowaniach głównych ze wzorów wspólnotowych, o tyle nie można uznać – wbrew temu, co sugeruje Komisja Europejska – że trzecie zadane pytanie jest z tego względu niedopuszczalne. Tylko do sądów krajowych, przed którymi zawisł spór, należy bowiem ocena – w świetle szczególnych okoliczności każdej sprawy – zarówno konieczności wydania orzeczenia w trybie prejudycjalnym dla potrzeb wydania wyroku, jak i zasadności zadawanych Trybunałowi pytań. Ponadto stwierdzenie takiego naruszenia w sporach w postępowaniach głównych nie ma charakteru czysto hipotetycznego (zob. podobnie wyrok z dnia 4 maja 2017 r., HanseYachts, C-29/16, EU:C:2017:343, pkt 24).
- 89 Po drugie, należy uściślić, że pytanie trzecie odnosi się tylko do przedstawionych w pkt 47 niniejszego wyroku sankcji i środków, o które zwróciła się powódka w postępowaniach głównych, a które nie są regulowane w sposób autonomiczny w art. 89 ust. 1 lit. a)–c) rozporządzenia nr 6/2002.
- 90 Po trzecie, pytanie to opiera się na przesłance, zgodnie z którą art. 8 ust. 2 rozporządzenia nr 864/2007 stosuje się do sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniach głównych. Sąd odsyłający zastanawia się zatem nad wykładnią pojęcia „państwa, w którym naruszenie to miało miejsce” w rozumieniu art. 8 ust. 2 w okolicznościach takich jak rozpatrywane w postępowaniach głównych, w których każdej pozwanej zarzuca się popełnienie w różnych państwach członkowskich Unii kilku działań stanowiących naruszenie. Stawia on także pytanie, czy prawo wskazane na mocy tego przepisu stosuje się zgodnie z art. 15 rozporządzenia nr 864/2007 do współdziałania.
- 91 W tym względzie należy przede wszystkim zauważyć, że zgodnie ze swoim brzmieniem art. 8 ust. 2 rozporządzenia nr 864/2007 określa w przypadku zobowiązania pozaumownego wynikającego z naruszenia jednolitego wspólnotowego prawa własności intelektualnej prawo właściwe dla wszelkich kwestii niepodlegających odpowiedniemu instrumentowi Unii, odsyłając do prawa państwa, w którym naruszenie to miało miejsce.

- 92 Oczywiście, sankcje i środki, o które zwrócono się w sprawach głównych przeciwko pozwanym i które są przedmiotem pytania trzeciego, zaliczają się do sankcji i środków przewidzianych w art. 88 ust. 2 i w art. 89 ust. 1 lit. d) rozporządzenia nr 6/2002 (zob. podobnie wyrok z dnia 13 lutego 2014 r., *H. Gautzsch Großhandel*, C-479/12, EU:C:2014:75, pkt 52–54).
- 93 W tym stanie rzeczy przepisy te nie regulują tych sankcji i środków w sposób autonomiczny, lecz odsyłają – jak to zauważono w pkt 47 i 89 niniejszego wyroku – do ustawodawstw wskazanych przez nie państw członkowskich, w tym ich prawa prywatnego międzynarodowego. Z tego względu, skoro prawo prywatne międzynarodowe państw członkowskich, z wyjątkiem Królestwa Danii, co się tyczy norm kolizyjnych mających zastosowanie w sprawach cywilnych i handlowych w odniesieniu do zobowiązań pozaumownych, w tym do takich zobowiązań wynikających z naruszenia jednolitego wspólnotowego prawa własności intelektualnej, zostało ujednolicone poprzez przyjęcie rozporządzenia nr 864/2007 (zob. podobnie wyrok z dnia 21 stycznia 2016 r., *ERGO Insurance i Gjensidige Baltic*, C-359/14 i C-475/14, EU:C:2016:40, pkt 37), należy uznać, że odesłanie to, w zakresie dotyczącym prawa prywatnego międzynarodowego, odnosi się do przepisów tego rozporządzenia.
- 94 Co się tyczy pojęcia „państwa, w którym naruszenie to miało miejsce” w rozumieniu art. 8 ust. 2 rozporządzenia nr 864/2007, skoro pojęcie to nie zawiera żadnego odesłania do prawa państw członkowskich dla określenia jego znaczenia i zakresu, zgodnie z orzecznictwem przypomnianym w pkt 70 niniejszego wyroku treści takiego przepisu prawa Unii należy zwykle nadać w całej Unii autonomiczną i jednolitą wykładnię, którą należy ustalić, uwzględniając kontekst przepisu i cel uregulowania, którego część ten przepis stanowi.
- 95 W tym względzie należy zauważyć, że brzmienie art. 8 ust. 2 rozporządzenia nr 864/2007 odnosi się we francuskiej wersji językowej do prawa państwa, w którym „nastąpiło naruszenie prawa własności intelektualnej”. Brzmienie takie nie pozwala określić, czy pojęcie to wymaga czynnego zachowania po stronie sprawcy naruszenia w tak wskazanym państwie, poza miejscem, w którym naruszenie to wywołuje skutki. Natomiast inne wersje językowe wspomnianego przepisu, takie jak wersje hiszpańska, niemiecka, włoska, litewska, niderlandzka, portugalska, słoweńska i szwedzka, są bardziej dobitne w tym względzie, jako że odsyłają one do prawa państwa, w którym „naruszenie zostało popełnione”. To samo dotyczy wersji angielskiej, która odnosi się do prawa państwa, „w którym został popełniony czyn naruszenia”.
- 96 Co się tyczy ogólnej systematyki i kontekstu, w który wpisuje się art. 8 ust. 2 rozporządzenia nr 864/2007, z motywu 16 tego rozporządzenia wynika, że jednolite przepisy powinny zwiększać przewidywalność orzeczeń sądowych i zapewniać odpowiednią równowagę między interesami osoby, której przypisuje się odpowiedzialność, i poszkodowanego. W tym celu wspomniane rozporządzenie ustanawia, jako ogólną zasadę, regułę *lex loci damni*, wyrażoną w art. 4 ust. 1 tego rozporządzenia, na mocy którego prawem właściwym dla zobowiązania pozaumownego jest prawo państw, w którym powstała szkoda.
- 97 Jak to wynika z motywu 19 rozporządzenia nr 864/2007, prawodawca Unii uznał jednak, że należy ustanowić przepisy szczególne odnoszące się do poszczególnych typów czynów niedozwolonych, na wypadek gdy ta zasada ogólna nie pozwala na zapewnienie odpowiedniej równowagi pomiędzy wchodzącymi w grę interesami, a art. 8 ust. 2 wspomnianego rozporządzenia stanowi taki przepis w zakresie zobowiązań pozaumownych wynikających z naruszeń jednolitego wspólnotowego prawa własności intelektualnej.
- 98 Wynika stąd, że skoro art. 8 ust. 2 rozporządzenia nr 864/2007 przewiduje szczególny łącznik, który różni się od przewidzianej w art. 4 ust. 1 tego rozporządzenia ogólnej zasady *lex loci damni*, należy uznać, że ten łącznik dotyczący prawa „państwa, w którym naruszenie to miało miejsce” jest odrębny od określonego w art. 4 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia łącznika państwa, „w którym powstała szkoda”. W rezultacie pojęcie „państwa, w którym naruszenie to miało miejsce” w rozumieniu art. 8

ust. 2 tegoż rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że odnosi się ono do państwa położenia miejsca, gdzie wystąpiło zdarzenie powodujące szkodę, czyli państwa, na którego terytorium zostało dokonane działanie stanowiące naruszenie.

- 99 Należy jednak wskazać, że spory dotyczące naruszeń praw własności intelektualnej charakteryzują się szczególną złożonością, jak to w istocie zauważył rzecznik generalny w pkt 64 opinii. Nierzadko temu samemu pozwanemu zarzuca się kilka działań stanowiących naruszenie, tak że kilka miejsc mogłoby stanowić – w charakterze miejsca, gdzie wystąpiło zdarzenie powodujące szkodę – łącznik istotny dla określenia prawa właściwego.
- 100 Z jednej strony bowiem na mocy art. 19 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 6/2002, jak to zauważono w pkt 49 niniejszego wyroku, prawo wynikające ze wzoru wspólnotowego przyznaje jego właścicielowi wyłączne prawo do używania tego wzoru i zakazywania jego używania osobom trzecim, które nie mają zgody owego właściciela. To „używanie” obejmuje w szczególności wytwarzanie, oferowanie, wprowadzanie do obrotu, import, eksport lub używanie produktu, w którym wzór jest zawarty bądź zastosowany, lub składowanie w tych celach.
- 101 Z drugiej strony jednolite prawa własności intelektualnej są chronione na całym terytorium Unii, jako że działania stanowiące naruszenie mogą być dokonywane w licznych państwach członkowskich, wskutek czego określenie właściwego prawa materialnego dla kwestii niepodlegających w sposób autonomiczny odpowiedniemu instrumentowi Unii staje się mało przewidywalne.
- 102 Trybunał już zaś sprecyzował, że rozporządzenie nr 864/2007 zgodnie z jego motywami 6, 13, 14 i 16 ma na celu zagwarantowanie przewidywalności wyniku sporów, pewności prawnej w zakresie prawa właściwego, jak również jednolitego stosowania tego rozporządzenia we wszystkich państwach członkowskich (wyrok z dnia 17 listopada 2011 r., Homawoo, C-412/10, EU:C:2011:747, pkt 34). Ponadto, jak wynika z motywów 16 i 19 rozporządzenia nr 864/2007, poprzez ustalenie łączników przewidzianych w tym rozporządzeniu prawodawca Unii zmierzał do ustanowienia odpowiedniej równowagi między interesami osoby, której przypisuje się odpowiedzialność, i poszkodowanego. Przewidziany w art. 8 ust. 2 wspomnianego rozporządzenia łącznik należy zatem interpretować przy uwzględnieniu wyżej wspomnianych celów, a także cech charakterystycznych dziedziny, w której kontekście ma on być stosowany.
- 103 Przy uwzględnieniu tych celów w okolicznościach, w których temu samemu pozwanemu zarzucane są różne działania stanowiące naruszenie objęte pojęciem „używania” w rozumieniu art. 19 ust. 1 rozporządzenia nr 6/2002, a popełnione w różnych państwach członkowskich, aby określić zdarzenie powodujące szkodę, nie należy odnosić się do każdego zarzucanego działania stanowiącego naruszenie, lecz należy ocenić w sposób całościowy zachowanie wspomnianego pozwanego w celu określenia miejsca, gdzie zostało lub może zostać dokonane pierwotne działanie stanowiące naruszenie, leżące u źródła zarzucanego zachowania.
- 104 Wykładnia taka pozwala sądowi rozpoznającemu w łatwy sposób określić prawo właściwe przy zastosowaniu pojedynczego łącznika związanego z miejscem, gdzie zostało lub może zostać dokonane działanie stanowiące naruszenie znajdujące się u źródła kilku czynów zarzucanych pozwanemu, zgodnie z celami przypomnianymi w pkt 102 niniejszego wyroku. Wykładnia taka pozwala także zagwarantować przewidywalność tak wskazanego prawa dla wszystkich stron sporów dotyczących naruszeń praw własności intelektualnej Unii.
- 105 Sąd odsyłający formułuje ponadto pewne zapytania dotyczące określenia prawa właściwego na mocy art. 8 ust. 2 rozporządzenia nr 864/2007 w okolicznościach takich jak rozpatrywane w postępowaniach głównych.

- 106 Pierwsze założenie sądu odsyłającego dotyczy sytuacji, w której podmiotowi gospodarczemu zarzuca się proponowanie do sprzedaży za pośrednictwem jego witryny internetowej – bez zgody właściciela praw przysługujących ze wzorów wspólnotowych – produktów, które jakoby naruszają te prawa, przy czym witryna ta jest także dostępna dla konsumentów znajdujących się w państwach członkowskich innych niż państwo, w którym sprawca naruszenia ma siedzibę.
- 107 W tym względzie należy uściślić, że czynność dokonywana przez podmiot gospodarczy, który korzysta z handlu elektronicznego, proponując do sprzedaży w swojej witrynie internetowej przeznaczonej dla konsumentów znajdujących się w kilku państwach członkowskich – z naruszeniem praw ze wzorów wspólnotowych – produkty, które mogą zostać ukazane na ekranie i zamówione za pośrednictwem tej witryny, stanowi oferowanie do sprzedaży takich produktów. Taki podmiot dokonuje zatem w rozumieniu art. 19 ust. 1 rozporządzenia nr 6/2002 oferowania oraz wprowadzania do obrotu produktów, które mają naruszać prawa, w swojej witrynie internetowej, przy czym takie zachowania są objęte pojęciem „używania” w rozumieniu tego przepisu.
- 108 W takich zaś okolicznościach należy uznać, że zdarzenie powodujące szkodę polega na zachowaniu podmiotu obejmującym oferowanie do sprzedaży produktów, które mają naruszać prawa, w szczególności poprzez umieszczenie online oferty sprzedaży w jego witrynie internetowej. Z tego względu miejscem, gdzie wystąpiło zdarzenie powodujące szkodę, w rozumieniu art. 8 ust. 2 rozporządzenia nr 864/2007 jest miejsce uruchomienia procesu umieszczenia online oferty sprzedaży przez ten podmiot w należącej do niego witrynie.
- 109 Co się tyczy drugiego założenia sądu odsyłającego, w ramach którego sąd ten zastanawia się nad prawem właściwym w sytuacji, gdy podmiot gospodarczy zleca osobie trzeciej przewóz produktów jakoby naruszających prawa chronione wzorem wspólnotowym do państwa członkowskiego innego niż to, w którym ma siedzibę, należy podkreślić – podobnie jak to uściślono w pkt 103 niniejszego wyroku – że aby określić zdarzenie powodujące szkodę w rozumieniu art. 8 ust. 2 rozporządzenia nr 864/2007, nie należy odnosić się do każdego zarzucanego pozwanemu indywidualnego działania stanowiącego naruszenie, lecz należy ocenić w sposób całościowy zachowanie wspomnianego pozwanego w celu określenia miejsca, gdzie zostało lub może zostać dokonane przez niego pierwotne działanie stanowiące naruszenie, leżące u źródła zarzucanego zachowania.
- 110 Co się tyczy w końcu zapytania sądu odsyłającego dotyczącego prawa właściwego dla współdziałania, należy stwierdzić, że sąd odsyłający nie wyjaśnił powodów, które skłoniły go tego, by zastanawiać się nad wykładnią art. 15 rozporządzenia nr 864/2007, i które umożliwiłyby Trybunałowi udzielenie użytecznej odpowiedzi na to zapytanie, w związku z czym należy je na mocy art. 94 regulaminu postępowania przed Trybunałem uznać za niedopuszczalne.
- 111 W świetle całości powyższych rozważań na pytanie trzecie należy odpowiedzieć, iż art. 8 ust. 2 rozporządzenia nr 864/2007 należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „państwa, w którym naruszenie to miało miejsce” w rozumieniu tego przepisu odnosi się do państwa położenia miejsca, gdzie wystąpiło zdarzenie powodujące szkodę. W okolicznościach, w których temu samemu pozwanemu zarzucane są różne działania stanowiące naruszenie, a popełnione w różnych państwach członkowskich, aby określić zdarzenie powodujące szkodę, nie należy odnosić się do każdego zarzucanego działania stanowiącego naruszenie, lecz należy ocenić w sposób całościowy zachowanie wspomnianego pozwanego w celu określenia miejsca, gdzie zostało lub może zostać dokonane przez niego pierwotne działanie stanowiące naruszenie, leżące u źródła zarzucanego zachowania.

W przedmiocie kosztów

¹¹² Dla stron w postępowaniach głównych niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniach głównych, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

- 1) Rozporządzenie Rady (WE) nr 6/2002 z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów wspólnotowych w związku z art. 6 pkt 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych należy interpretować w ten sposób, że w okolicznościach, takich jak rozpatrywane w postępowaniach głównych, w których jurysdykcja międzynarodowa sądu w sprawach wzorów wspólnotowych rozpoznającego powództwo o stwierdzenie naruszenia wynika względem pierwszego pozwanego z art. 82 ust. 1 rozporządzenia nr 6/2002, a względem drugiego pozwanego z siedzibą w innym państwie członkowskim z art. 6 pkt 1 w związku z art. 79 ust. 1 rozporządzenia nr 6/2002 na tej podstawie, że ten drugi pozwany wytwarza i dostarcza pierwszemu produkty, które ten pierwszy sprzedaje, ów sąd może, na wniosek powoda, wydać względem drugiego pozwanego postanowienie dotyczące środków przewidzianych w art. 89 ust. 1 i w art. 88 ust. 2 rozporządzenia nr 6/2002, obejmujące również działania tego drugiego pozwanego inne niż związane ze wskazanym łańcuchem dostaw i mające zakres rozciągający się na całe terytorium Unii Europejskiej.
- 2) Artykuł 20 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 6/2002 należy interpretować w ten sposób, że osoba trzecia, która bez zgody właściciela praw przysługujących ze wzoru wspólnotowego używa, w tym za pośrednictwem swojej witryny internetowej, wizerunków produktów odpowiadających takim wzorom podczas zgodnej z prawem sprzedaży produktów przeznaczonych do używania jako akcesoria do swoistych produktów właściciela praw przysługujących z tych wzorów, w celu objaśnienia lub zademonstrowania wspólnego zastosowania tak sprzedawanych produktów i swoistych produktów właściciela wspomnianych praw, dokonuje działania odtwarzania w celach „cytowania” w rozumieniu art. 20 ust. 1 lit. c), przy czym takie działanie jest w ten sposób dozwolone na mocy tego przepisu, o ile spełnione zostają określone w nim warunki kumulatywne, czego sprawdzenie należy do sądu krajowego.
- 3) Artykuł 8 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 864/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. dotyczącego prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych („Rzym II”) należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „państwa, w którym naruszenie to miało miejsce” w rozumieniu tego przepisu odnosi się do państwa położenia miejsca, gdzie wystąpiło zdarzenie powodujące szkodę. W okolicznościach, w których temu samemu pozwanemu zarzucane są różne działania stanowiące naruszenie, a popełnione w różnych państwach członkowskich, aby określić zdarzenie powodujące szkodę, nie należy odnosić się do każdego zarzucanego działania stanowiącego naruszenie, lecz należy ocenić w sposób całościowy zachowanie wspomnianego pozwanego w celu określenia miejsca, gdzie zostało lub może zostać dokonane przez niego pierwotne działanie stanowiące naruszenie, leżące u źródła zarzucanego zachowania.

Podpisy